

BÚCSÚ EGY NAGYON GAZDAG EMBERTŐL (Senkáliszky Endre, 1914–2014)

■ Érdekes művészként, volt színházigazgatóként igazán szerény körülmények közt élt Kolozsvárt, a Fellegvári úton, negyedik emeleti, beázott mennyezetű tömbházlakásában. Utolsó hónapjai már magatehetetlenül, öregek otthonában teltek. Temetése nem különösen pompás, noha méltó körülmények közt történt, színháza előcsarnokában ravatalozták fel, művészi rangjához, emberi minőségéhez illő beszédekkel búcsúztatták az őt tisztelők, megbecsülők.

Hol hát a nagy gazdagság?

Tizenhét évvel ezelőtt, amikor még csak (!) hatvanéves színészi múltjáról beszélhettünk, arra a kérdésemre, hogy kik voltak a legfontosabb partnerei, kik azok a rendezők, akiktől lényegeset kapott, többek közt Tóth Eleket, Dajka Margitot, Páger Antalt, Poór Lilit, Bajor Gizit, Timár Józsefet említette, majd rátért Janovics Jenőre: „Janovics úgy él emlékezetemben, mint az örök ajándékozók, akik minél többet adnak, annál gazdagabbak lesznek. Ő nagyon gazdag volt, mert mindig tudott adni – szilárd erkölcsi meggyőződést, hitet és biztatást.”

Nos ebben az értelemben volt az egyik leggazdagabb, nagyon gazdag emberünk Senkáliszky Endre, az ő szilárd erkölcsi meggyőződésével, színházba, a kultúra, a közösség erejébe vetett hitével, biztatásra mindig kész magatartásával. Azzal, ahogy ő, aki a tenispályán nyolcvanéves korán túl sem ismert elvesztett labdát (erre Tompa Gábor emlékeztetett Bandi bácsi koporsója mellett), próbán és színpadon a nála egyre fiatalabb partnereket egyenrangúaknak tekintette, ugyanakkor mindig készen állt tanácsokkal, segítő szándékkal. És ami valósággal hihetetlen, szinte páratlan: hetven- és nyolcvanévesen is képes volt megújulni, hozzáfiatalodni a társakhoz – a változó igényekhez. Idézett beszélgetésünkben mondta: „Benedek Marcellnek köszönöm a lelki erejét, élesztő képességét, a tűz csíholását, amellyel ötven évvel ezelőtt új lendületet adott nekünk, a lankadó csapatnak.” Az ideális rendezővé vált Harag Györgyről beszélt aztán. „Színészi megújulásomat annak köszönhetem, hogy részt vehettem Harag kiemelkedő előadásáiban (*Egy lócsiszár virágvasárnapja*, *Csillag a máglyán*, *Éjjeli menedékhely*).” És kitért arra, hogy Harag korai halála után Tompa Gábor volt az, aki a kolozsvári társulatban a színész számára ismét alkotó légkört teremtett. Senkáliszky Endre pedig érdemi szereplőjévé vált a rendszerváltónak mondható *Buszmegálló*nak, előtte a *Hamlet*ben jutott színészkirályi szerephez; hogy aztán a *III. Richárd*ban – a címszerepben Bogdán Zsolt remekelt – a kilencvenedik életévén túljutva ismét színpadra léphessen, elmondhassa a közönségtől búcsúzó szövegét.

Színháziaknak és színházon kívülieknek, sokunknak vannak személyes emlékei Bandi bácsitól, Bandi bácsiról, „a színház fanatikusáról” (hogy a Kötő József által megírt, a *Korunk* kiadásában megjelent Senkáliszky-kötetet idézzem). Velünk marad az emléke, mint a Janovicsé, a Harag Györgyé – a gazdag színházi emlékeké.